

lini i pojedinih njenih dijelova, s obzirom na njeno mjesto u krugu primorskih odnosno jadranskih nošnji uopće.

Branko Pleše

Narodno stvaralaštvo. Organ Saveza udruženja folklorista Jugoslavije. Glavni urednik dr. D. Nedeljković **Zv. 7 (1963)**, Beograd.

Kot glasilo Zveze društev folkloristov Jugoslavije prinaša časopis predvsem članke s področja ljudske duhovne kulture, čeprav odpira svoje predale tudi prispevkov z drugih področij etnografije. Za raziskovalce ljudskih plesov je zanimiv sestavek **S. Zečevića** (Beograd), ki pod naslovom »Homerov ep i naše narodne igre« ugotavlja da imajo kola južnoslovanskih narodov marsikaj skupnega s plesi starih Grkov in da so — kakor tudi plesi drugih evropskih narodov — istega izvora. — **D. Nedeljković** (Beograd) objavlja referat, ki ga je imel na mednarodnem kongresu slavistov v Sofiji 1963 in v katerem raziskuje vlogo in naravo delavske folklore v prerodu sodobne ljudske ustvarjalnosti. — Tudi sestavek **O. Mladenović** (Beograd) o kolu kot osnovni obliki južnoslovanskih plesov je vzet iz referatov na omenjenem kongresu. — Za književnega zgodovinarja je mikaven prispevek **M. Radovanović** (Beograd) o dramatik u Br. Nučiću kot etnografu in folkloristu. — O etnološkem delu v Jugoslaviji pišejo **M. Barjaktarović**, **M. Radovanović** in **D. Antonijević** (vsi Beograd), ki so o tem predavali na slavističnem kongresu v Sofiji. — Zvezek zaključujejo knjižna in druga poročila, nove objave primerov ljudskega pesništva ter povzetki člankov v francoščini in ruščini.

Narodno stvaralaštvo, zv. 8 (1963), Beograd.

Uvodni članek izpod peresa **D. Nedeljkovića** (Beograd) je posvečen Njegošu. Avtor ga predstavlja kot guslarja in folklorista. — Medtem ko navadno govorimo o vplivu književnosti na ljudsko ustvarjanje, je **Kr. Georgijević** (Beograd) ubral nasprotno pot in raziskal vpliv nekaterih ljudskih pesmi na poezijo hrvaškega pesnika Ivanošića. — **I. Koev** (Sofija) poroča o nastajanju novega epa osvobodilne borbe Bolgarov. — Na področje materialne kulture posega članek **V. Milutinović** (Novi Sad) o posebnem vojvodinskem zimskem ogrinjalu, tkim. opaklji. — Glasbenike bo zanimal članek **A. Linina** (Skopje) o raznih načinih igranja makedonskih godčevskih sestavkov, imenovanih čalgije. Avtor objavlja tudi nekaj notnih primerov. — Končno prinaša ta zvezek razen povzetkov nekaj knjižnih poročil, med njimi — očitno napačno uvrščen — sestavek **J. Dopudje** (Sarajevo), ki opozarja, da je treba začetni delo za klasifikacijo ljudskih plesov, in tudi predlaga vidike za razvrščanje gradiva.

Narodno stvaralaštvo, zv. 9/10 (1964), Beograd.

V jubilejnem letu Vuka Karadžića je tudi Narodno stvaralaštvo objavilo vrsto člankov, posvečenih temu pomembnemu narodopiscu. **D. Nedeljković** (Beograd) govori o njem kot folkloristu v kulturni revoluciji našega časa, **H. Peukert** (Jena) piše o mednarodnem priznanju, ki ga je bil deležen z izvolitvijo za dopisnega člana takratnega Znanstvenega društva v Göttingenu, **Z. Mladenović** (Beograd) poroča o izdaji Vukove zbirke ljudskih pesmi, **K. Horálek** (Praga) obravnava Vukov zapis dveh srbskih pripovedk v razmerju do drugih evropskih, **M. Radovanović** (Beograd) piše o oceni, ki jo Vukovemu delu daje sovjetski književni zgodovinar Azadovski v svoji Zgodovini ruske folkloristike, **M. Barjaktarović** (Beograd) prikazuje Vukov »Rječnik« kot pravi leksikon etnografije in **D. Dević** (Beograd) objavlja troje melodij, ki jih še zdaj pojo na tekste, kot jih je zapisal Vuk. — Razen tega vsebuje ta zvezek še vrsto pomembnih prispevkov, med njimi npr. o dveh doslej neznanih bosanskih instrumentih (piše **Cv. Rihtman**, Sarajevo) ali pa o ljeljenovem kolu, ki da je ostanek starodavnega posmrtnega kulta in odkriva zanimiv pogled v slovansko mitologijo (**S. Zečević**, Beograd). — Knjižna poročila in povzetki člankov so spet za zaključek.

Narodno stvaralaštvo, zv. 11 (1964), Beograd.

Zelo dragocen je v tem zvezku izčrpn in bogato ilustrirani članek **V. Kličkove** (Skopje) o izdelovalcih ljudskih instrumentov v Prilepu. — Odmev Vukovega jubileja je med drugim članek **Z. Klátika** (Bratislava) o vplivu srbohrvaške junaške pesmi na književnost slovaške romantike. — **D. Nikolić** (Beograd) je prispevala članek o sinjski alki. Z njim skuša dokazati, da je igra sicer res podobna mnogim viteškim igram v Evropi (pri nas velja za njih odsev zljško štehanje, kakor je ugotovil N. Kuret v svoji monografiji), ima pa toliko izvirnih potez, da se ji more priznati avtentičnost. — **A. Lorenc** (Priština) opisuje šiptarski ljudski instrument čitelijo, neke vrste lutnjo, hkrati pa podaja tudi primere melodij. — S področja materialne kulture je članek **V. Froleca** (Brno) o razvoju ljudske arhitekture na južnovzhodnem Moravskem. — Na koncu so še poročila o raznih folklornih prireditvah, strokovnih sestankih in novoizšlih knjigah ter novejši primeri ljudskega pesništva.

Zmaga Kumer

Pesem borb in zmag. Uredil **Bogomil Gerlanc**. Izdano ob 20-letnici Partizanskega invalidskega pevskega zbora. Zavod Borec. Ljubljana 1964. Str. 120, 8°.

Številnim dosedanjim prispevkom o glasbeni kulturi v partizanih se pridružuje nova publikacija, ki nudi mnogo več, kot pove njen naslov. Cela vrsta sodelavcev (Radovan Gobec, Franc Krese-Coban, Just Miklavc, Dušan Perne, Slavko Repe, Matija Zgajner in Vlado Zorž) je skušala čimbolj popolno zbrati podatke o slovenski skladateljski ustvarjalnosti in reprodukciji v dobi NOB v besedi in sliki. Pri tem pa tudi niso povsem zanemarili dosedanjih pričevanj o ustrezni folklorni ustvarjalnosti.

Uvodni prispevek »Slovenska partizanska pesem« skuša poljudno prikazati izvor »borbenih pesmi« iz dobe pred 1941, ustvarjalnost 23 partizanskih skladateljev, delo pevskih zborov, godbenikov in kulturniških skupin v bojnih enotah, zlasti pevski zbor jugoslovanske armade »Srečko Kosovel«; mladinske pevске zборе, glasbeno vzgojstvo, vokalno-instrumentalne in instrumentalne stvaritve, godbe, tiskanje not, za zaključek pa nekaj življenjepisnih podatkov o slovenskih glasbenikih, ki so darovali svoja življenja v dobi NOB (Franci Sturm, Marta Osterc-Bizjakova, Sveto Marolt-Špik, Franc Kacin, Rudi Pešl, Janez Šubic). Mnogo navedenih podatkov je bilo že doslej objavljenih, vendar pa bo vesten bralec našel razne nove dopolnitve.

Posebno poglavje je posvečeno nastanku in dvajsetletnemu delu Partizanskega invalidskega pevskega zbora. Podatki se večinoma opirajo na publikacijo Slavka Repeta.

Pod naslovom »Nastanek partizanskih skladb« so zbrani podatki o izvoru ustreznih stvaritev. Najprej so razvrščene »revolucionarne pesmi, ki jih je posvojila NOB«. Med njimi so tudi taki primeri, ki jih je treba obravnavati kot tradicionalne ljudske pesmi. Nato sledijo umetne zborovske pesmi, posebej mladinske partizanske pesmi, partizanski samospevi ter instrumentalna, vokalno-instrumentalna in scenska dela NOB. Kot dodatek k temu je treba prišteti sumaričen pregled 58 priredb in 217 izvirnih skladb (str. 14) ter tabeli »Podatki o partizanskih skladateljih in skladbah« (str. 15) in »Kronološki pregled nastanka partizanskih skladb« (posebna priloga). Ustrezni podatki so povzeti po raznih publikacijah, nekaj novih navedb pa so prispevali partizanski skladatelji sami.

Ob zaključku publikacije je objavljena obsežna »bibliografija pesmi in glasbenega življenja o narodnoosvobodilnem boju za razdobje 1941—1963«. Gradivo je razvrščeno takole: I. Pesemsko-glasbeni tisk osvobodilnega boja od upora do osvoboditve in II. Pesemsko-glasbeni tisk osvobodilnega boja 1945—1963. Ta bibliografija je doslej najpopolnejši ustreznih prispevek proučevanju glasbene kulture v NOB.